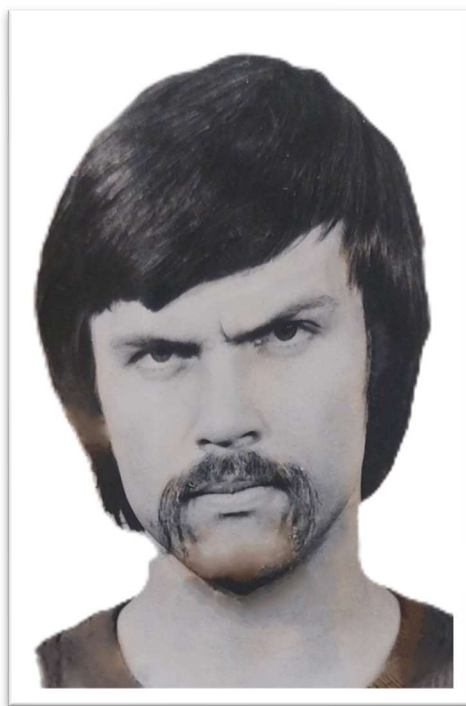

EUGENIUSZ OZGA

* 28 XI 1951, Inowrocław

† 2 I 2004, Bydgoszcz

Eugeniusz Ozga urodził się w środę 28 listopada 1951 roku w Inowrocławiu. Był synem oficera Wojska Polskiego, Jana Ozgi (1934–2009), i Ireny Ozgi (1933–2003)¹.

Na temat Eugeniusza Ozgi jako nauczyciela szczycieńskiego Liceum Ogólnokształcącego wiadomo niewiele. W archiwum Szkoły nie zachowały się dokumenty, które pozwoliłyby na dokładne prześledzenie ścieżki edukacyjnej i zawodowej tego artysty. Pewne jest natomiast, że w roku szkolnym 1977/1978 uczył wychowania plastycznego w pełnym wymiarze godzin, a w okresie od 1 października 1987 do 31 sierpnia 1988 – w niepełnym. Dyrektorami placówki oświatowej byli wtedy Józef Godycki-Ćwirko (1929–2018) i Piotr Karczewski.

Eugeniusz Ozga odbył studia magisterskie na Wydziale Sztuk Pięknych Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu w zakresie artystyczno-pedagogicznym ze specjalizacją grafiki. Studia ukończył 23 czerwca 1977 z wynikiem dobrym. Jego

¹ Rodzice Eugeniusza Ozgi są pochowani w tym samym bydgoskim kolumbarium, co ich syn (sektor K-3A, rząd 1, numer niszy 20).

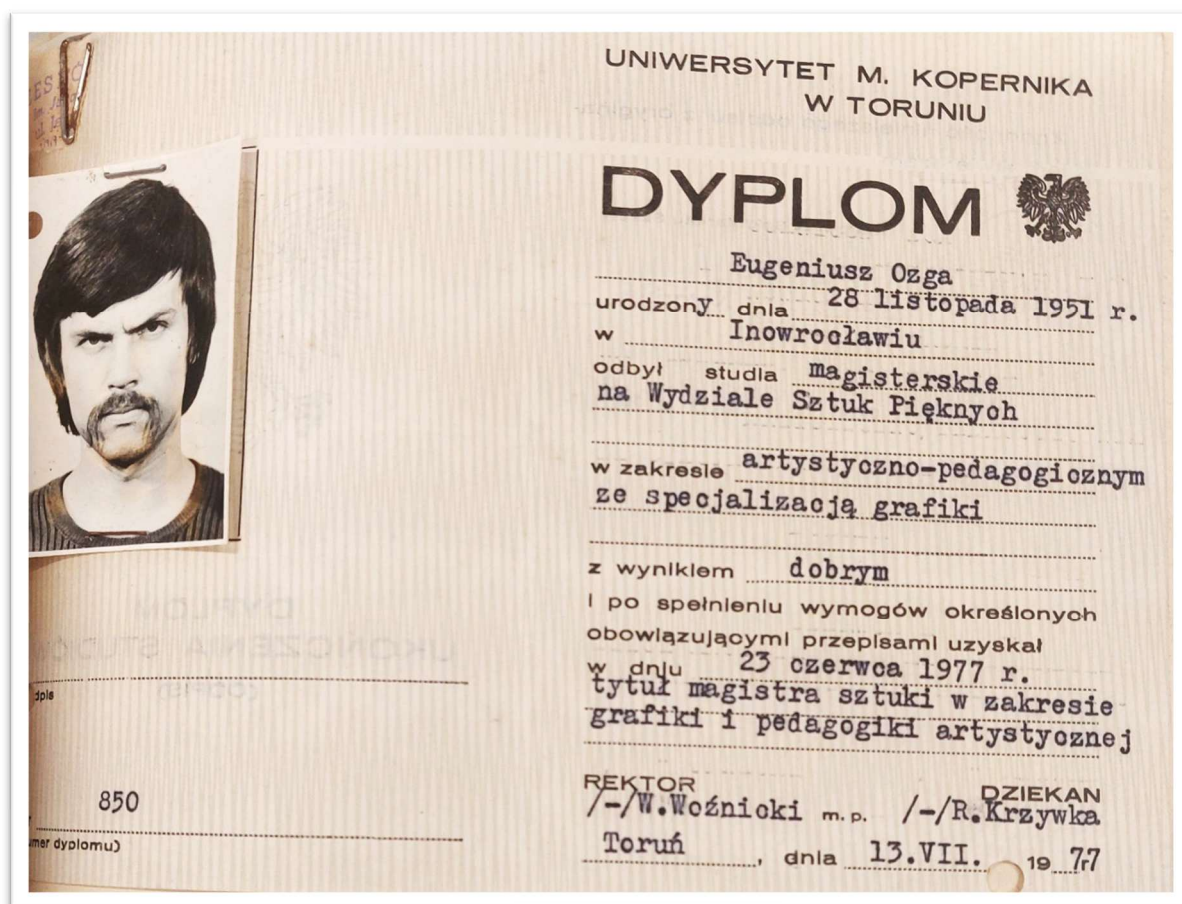
promotorem był grafik profesor Edmund Piotrowicz (1915–1991). Absolwent UMK znalazł zatrudnienie w Wojewódzkim Domu Kultury w Olsztynie. By pracować w szczycieńskim LO, musiał otrzymać zgodę dyrekcji olsztyńskiego WDK. W 1978 roku Eugeniusz Ozga został dyrektorem Miejskiego Domu Kultury w Szczytnie i pozostawał na tym stanowisku przez rok. W drugiej połowie lat 80. XX w. pracował jako instruktor plastyk w Miejskim Domu Kultury w Szczytnie.

W Szczytnie Eugeniusza Ozga założył teatr amatorski pod nazwą Studio Formy Plastycznej „Grama”. O ewolucji tego zamysłu artystycznego świadczyły kolejne cyfry, które pojawiały się obok słowa, np. „Grama 2”. Oprócz grafiki Eugeniusz Ozga parł się reżyserią, scenografią i choreografią. Malował, rzeźbił, projektował wnętrza (np. — w tamtym czasie — wystrój hotelu i restauracji „Mazur Tourist”, Sali Tradycji Wyższej Szkoły Oficerskiej Ministerstwa Spraw Wewnętrznych w Szczytnie, sali konferencyjnej w Oddziale Muzeum Warmii Mazur w Szczytnie). Zaproponował zagospodarowanie przestrzenne placu przed kinem „Jurand”, przedstawił wizję pomnika „Walka o polskość ziemi szczycieńskiej”. Był autorem niektórych spektakli Pantomimy Olsztyńskiej. W 1988 roku wyjechał ze Szczytna, by przez kolejnych 9 lat poświęcić się twórczości właśnie w ramach tejże Pantomimy. Powróciwszy jesienią 1997 do Szczytna, 26 października tegoż roku wystawił w MDK-u premierowe widowisko *Po ogrodzie niech hula szarańcza*, oparte na twórczości Edwarda Stachury (1937–1979), a zagrane przez reaktywowany zespół teatru „Grama 2”.

Kolejny cel Eugeniusza Ozgi z grodu Juranda prowadził do Bydgoszczy. Była to ostatnia życiowa przystań plastyka. Zmarł w tym mieście nagle w piątek 2 stycznia 2004. Urna z jego prochami została umieszczona 10 stycznia 2004 we wnęce bydgoskiego kolumbarium (sektor K-3 A, rząd 1, numer niszy 33).

ANEKS FOTOGRAFICZNY²

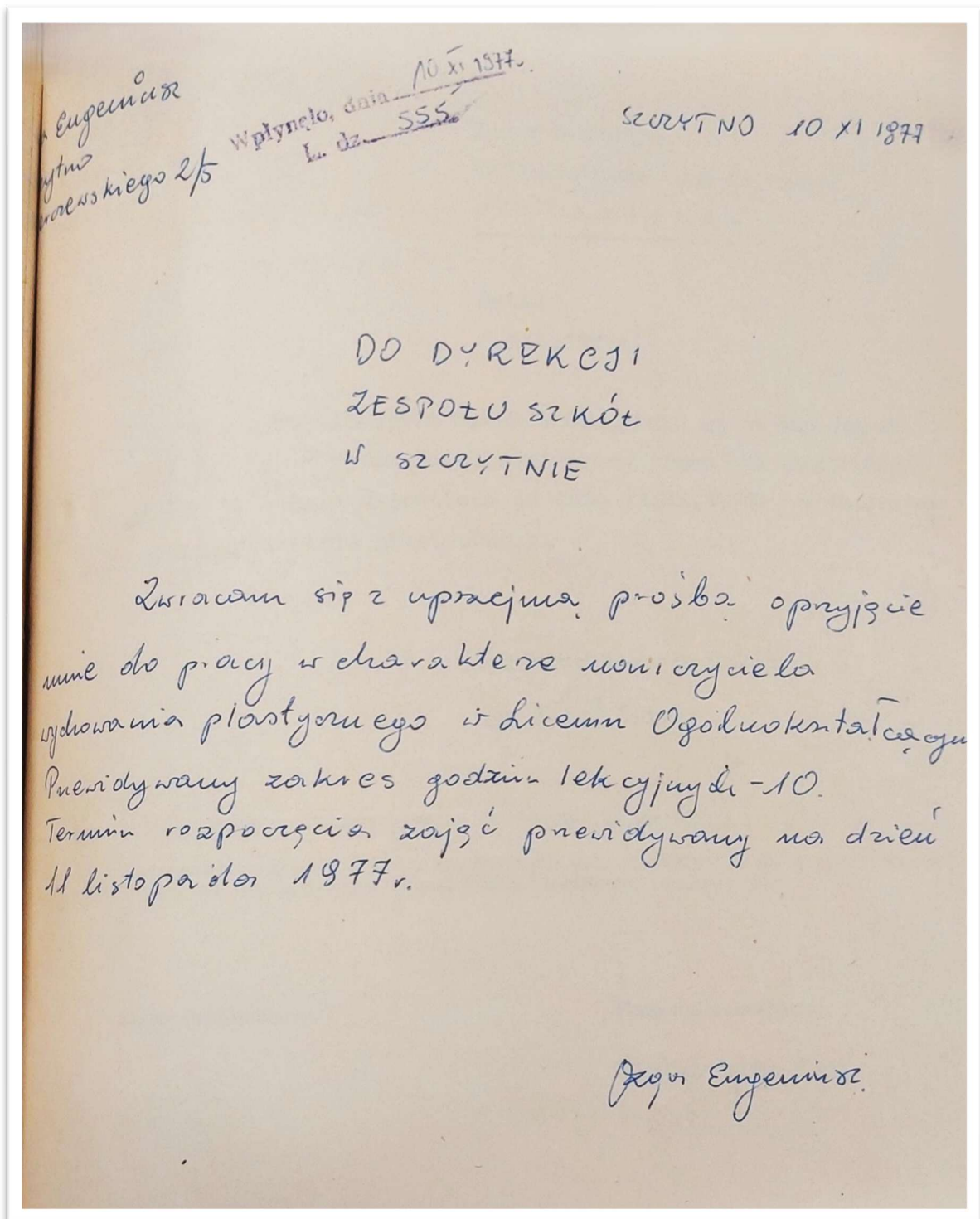
EDUKACJA

Ryc. 1. Odpis dyplomu ukończenia studiów magisterskich (1977).

² Ryciny bez podanego źródła pochodzą z archiwum Liceum Ogólnokształcącego w Szczytnie.

Z ŻYCIA SZKOŁY

Ryc. 2. Podanie Eugeniusza Ozgi z 10 XI 1977 z prośbą o zatrudnienie w szczecińskim LO.

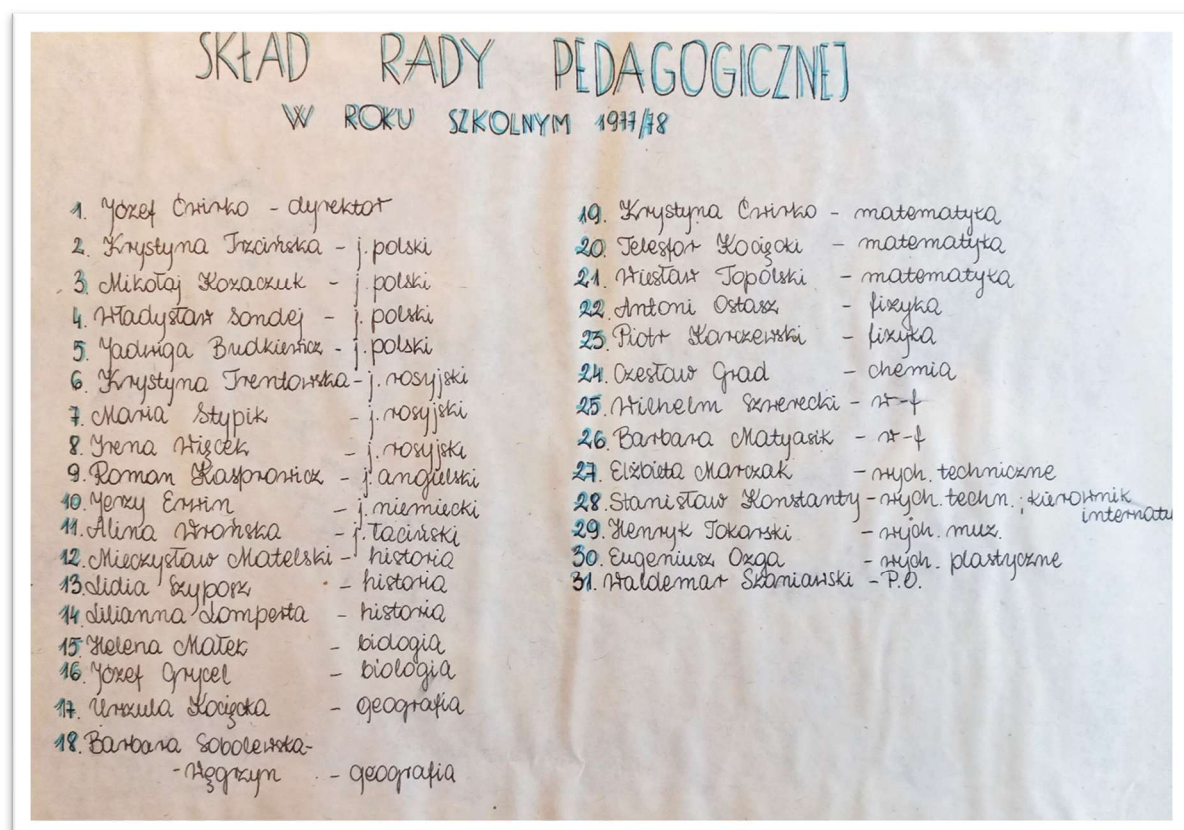
**Ryc. 3. Współczesny widok na budynek Liceum Ogólnokształcącego,
w którym Eugeniusz Ozga uczył wychowania plastycznego w l. szk. 1977/1978 i 1987/1988.**

Autor fotografii: Grzegorz Ojcewicz

**Ryc. 4. Współczesny widok na wejście do budynku Liceum Ogólnokształcącego,
w którym Eugeniusz Ozga uczył wychowania plastycznego w l. szk. 1977/1978 i 1987/1988.**

Autor fotografii: Grzegorz Ojcewicz

Ryc. 5. Karta z kroniki LO z lat 1970–1974. W składzie Rady Pedagogicznej w r. szk. 1977/1978 po raz pierwszy — prof. Eugeniusz Ozga jako nauczyciel wychowania plastycznego.

Ryc. 6. Plakat autorstwa Eugeniusza Ozgi do spektaklu *Huśtawka* (1977).

Ryc. 7. Studio Formy Plastycznej „Gramma” autorstwa Eugeniusza Ozgi (1977).

Ryc. 8. Fragment przedstawienia teatru „Gramma 2”
w wykonaniu uczennic szczycieńskiego LO (1978).

Ryc. 9. Fragment przedstawienia teatru „Gramma 2”
w wykonaniu uczennic szczycieńskiego LO (1978).

Ryc. 10. Na pierwszym planie – uczniowie LO, członkowie grupy teatralnej „Gramma 2” (1978).

Parateatralna przygoda

Z Nidzicy skok do Szczytna. Do niedawna tamtejszy dom kultury chlubił się kabaretem „Gwuś”. Zespół zdobył sławę w kraju, zebrał wiele nagród na festiwalach i konkursach. Amatorskie instytucje twórcze to jednak przede wszystkim ludzie. Odchodzą ludzie i nie ma zespołu. Nie ma w Szczytnie założyciela kabaretu — nie ma kabaretu.

Szczytno nie musiało długo czekać na zapalenie luki. Z Torunia przyjechał młody plastyk Eugeniusz Ozga. Wkrótce został dyrektorem

domu kultury. Stworzył też studium form plastycznych „Gramma 2”. Skupił wokół siebie dziewczęta i chłopców z liceum ogólnokształcącego i zachęcił do wspólnej zabawy w zdarzenia widowiskowe nieznane dotychczas w Szczytnie. Ozga przywiózł doświadczenie z Torunia, gdzie uczestniczył w podobnych studenckich eksperymentach artystycznych.

„Gramma 2” nie chce wzorem tradycyjnej sztuki widowiskowej przemawiać słowem, nie tylko słowem. Szuka eks-

presji wynikającej z połączenia muzyki, światła, ruchu. Pragnie widza pobudzić, naprowadzić na trop, a jednocześnie pozostawić mu margines dowolności, swobody interpretacyjnej. Wykonawcom przyswaja pantomimiczne sposoby wypowiedzi, ale nie chce, aby pantomima opowiadała zdarzenia, ale by tworzyła symbol, syntezę. Zasadą tej parateatralnej przygody jest zespolenie wszystkich elementów przedstawienia w integralną całość.

Już teraz, po zrealizowaniu pierwszego widowiska zatytułowanego „Huśtawka” zespo-

łowi udaje się osiągać pożądaną efekt. „Huśtawka” zamyka pewien cykl istnienia. Od stworzenia czegoś przez formowanie sięładu, rozbijanie całości na części, przeciwstawne siły, przez wysiłki zmierzające do poznawczego zespolenia, tworzenia idei, upodabniania się do niej, przez widmo rozkładu i powrót do sytuacji wyjściowej.

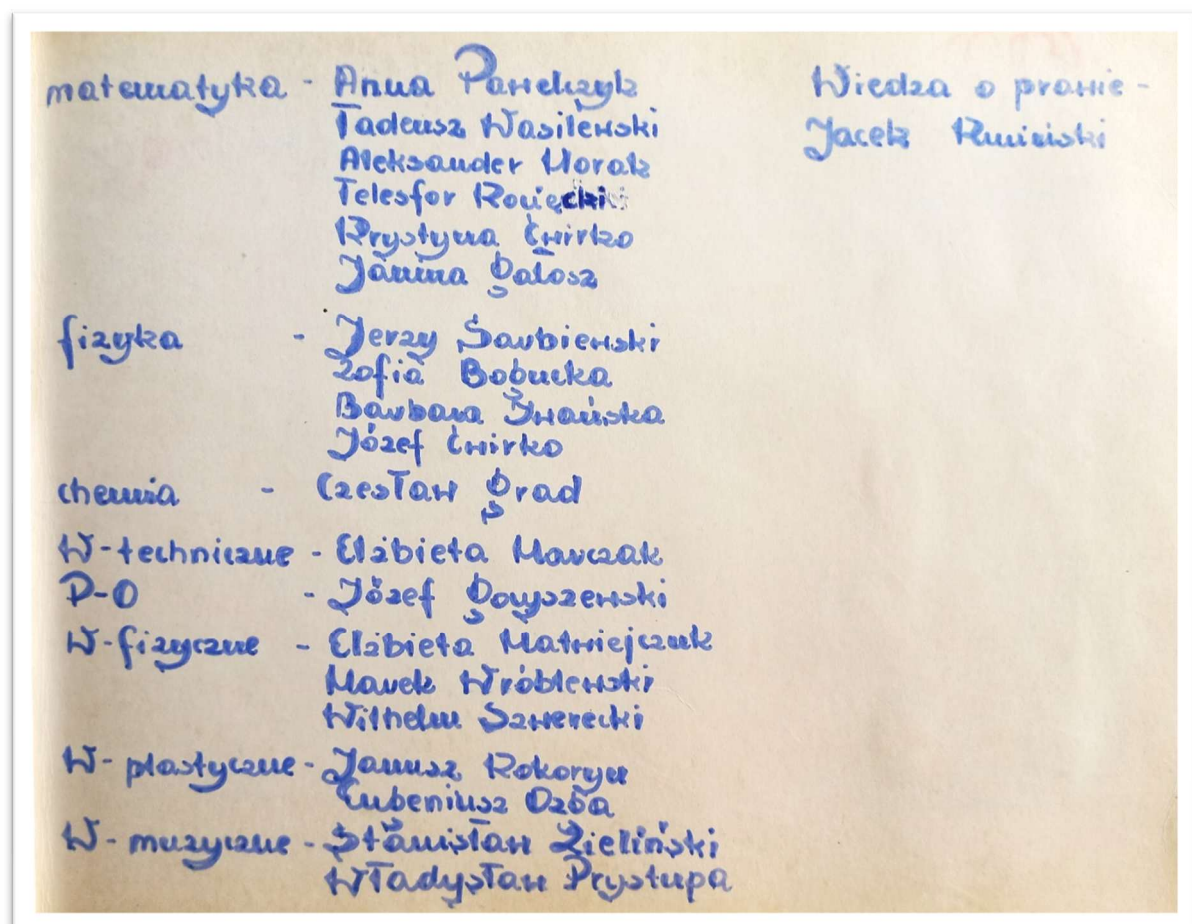
Mimo ogromnych trudności technicznych z koordynacją światła, dźwięku, gestu, uzupełnionych słowem poetyckim Herberta, „Huśtawka” skupia uwagę widzów. Szczytno zaakceptowało ten gatunek sztuki. „Huśtawka” została też zweryfikowana na forum szerszym. W tym roku podczas VII Rypińskiej Wiosny Teatralnej zespół zdobył pierwsze miejsce.

Eugeniusz Ozga chce kontynuować rozpoczętą pracę. Myśli już o widowisku, które podobnymi sposobami ukazywałoby istotę twórczości: od strony twórcy, od strony widza i od strony autonomicznego sensu sztuki. Jednocześnie realizuje przy pomocy dźwięku, światła i ruchu programy doraźne, nie tak wystawne artystycznie, ale spełniające ważne funkcje użytkowe, okazjonalne.

Ryc. 11. Wycinek prasowy z lokalnej prasy na temat działalności Grammy 2.

Ryc. 12. Projekt przestrzenny Eugeniusza Ozgi (1978).

Ryc. 13. Karta z kroniki LO z lat 1987–1988. W składzie Rady Pedagogicznej w r. szk. 1987/1988 po raz ostatni – prof. Eugeniusz Ozga jako nauczyciel wychowania plastycznego.

Ryc. 14. Rada Pedagogiczna LO i pracownice administracji w r. szk. 1987/1988.
W pierwszym rzędzie od lewej: Helena Szaniawska, Grażyna Rodak, Piotr Karczewski,
Elżbieta Marczak, Grażyna Krychta, Irena Kask, Krystyna Gełdon.
W drugim rzędzie od lewej: Małgorzata Kordowska, Barbara Sobolewska-Węgrzyn,
Bronisława Kozaczuk, Lilianna Lomperta, Elżbieta Matwiejczuk, Jolanta Zieniuk-
Piwowska, Wanda Poniatowska.
W trzecim rzędzie od lewej: Marek Wróblewski, Bogusława Łopatka, Anna Pawelczyk,
Wilhelm Szwerecki, Józef Goryszewski, Czesław Grad, Tadeusz Wasilewski,
Eugeniusz Ozga, Jerzy Sarbiewski.

Ryc. 15. Studniówka w r. szk. 1987/1988.

Grono pedagogiczne (od lewej): Marek Wróblewski, Barbara Sobolewska-Węgrzyn, Wilhelm Szwarecki, Małgorzata Kordowska, Piotr Karczewski, Lidia Szyposz, Anna Pawelczyk, Grażyna Rodak, Eugeniusz Ozga, Janina Gałosz, Krystyna Geldon, Jolanta Piwowska-Zieniuk, Irena Kask, Elżbieta Barcikowska, Elżbieta Matwiejczuk.

Ryc. 16. Klasa IV a z nauczycielami podczas studniówki w r. szk. 1987/1988.

Pośrodku fotografii w pierwszym rzędzie siedzi prof. Eugeniusz Ozga.

MIEJSCE SPOCZYNKU

Ryc. 17. Tablica inskrypcyjna rodziców Eugeniusza Ozgi w bydgoskim kolumbarium.

Źródło: <https://cmentarze.bydgoszcz.pl/iac/zdjecia/1/K-3A/1,20,.JPG> (23 II 2025)

Ryc. 18. Tablica inskrypcyjna w bydgoskim kolumbarium.

Źródło: <https://cmentarze.bydgoszcz.pl/iac/zdjecia/1/K-3A/1,33,.JPG> (23 II 2025)

*Archiwalny materiał kadrowy LO zeskanowała Anna Tobolewska
Biogram napisał i całość opracował dr hab. Grzegorz Ojcewicz*